

Brussel, 17 mei 2021
(OR. en)

8618/21

COMPET 336	EMPL 190
IND 120	ENER 166
MI 330	ENV 289
CLIMA 100	ESPACE 50
CONSOM 116	PI 35
DIGIT 57	POLMIL 66
ECOFIN 424	RC 19
EDUC 158	RECH 201

NOTA

van: het voorzitterschap
aan: het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad

Betreft: *Vorbereitung van de zitting van de Raad Concurrentievermogen op 27 mei 2021*
Actualisering van de nieuwe industriestrategie voor Europa – Het cruciale belang van toegang tot kritieke grondstoffen
Oriënterend debat

Voor de delegaties gaat hierbij een nota van het voorzitterschap over de "Actualisering van de nieuwe industriestrategie voor Europa – Het cruciale belang van toegang tot kritieke grondstoffen" met het oog op het oriënterend debat in de Raad Concurrentievermogen op 27 mei 2021.

Raad Concurrentievermogen | Interne Markt en Industrie**Actualisering van de nieuwe industriestrategie voor Europa – Het cruciale belang van toegang tot kritieke grondstoffen****Discussienota van het voorzitterschap**

Sinds maart 2020, toen het pakket industriebeleid door de Commissie werd goedgekeurd, is er veel veranderd. De COVID-19-pandemie heeft de Europese economie hard getroffen, en heeft verschillende kwantitatieve en kwalitatieve gevolgen gehad voor de verschillende sectoren en industriële ecosystemen.

In de geactualiseerde industriestrategie, die de Commissie op 5 mei heeft gepresenteerd, worden de in maart 2020 vastgelegde prioriteiten, met name de groene en digitale transitie, bevestigd. Ook bevat deze een evaluatie die tot doel heeft lering te trekken uit de pandemiecrisis om het herstel te stimuleren, de open strategische autonomie van de EU te versterken (uitvoerig besproken tijdens de informele bijeenkomst van de ministers van Concurrentievermogen (Interne Markt en Industrie) in maart dit jaar), en de dubbele transitie te versnellen, rekening houdend met de verzoeken van de Europese Raad in zijn conclusies van oktober 2020 om: (i) een strategisch verslag over de eengemaakte markt te presenteren, met daarin onder andere een stand van zaken met betrekking tot het actieplan voor de handhaving van de interne markt; (ii) de robuustheid van de bestaande procedures te beoordelen en na te gaan of er maatregelen nodig zijn om de veerkracht van de eengemaakte markt te versterken; en de (iii) strategische afhankelijkheden in kaart te brengen, met name in de meest gevoelige industriële ecosystemen zoals gezondheid, en maatregelen voor te stellen om deze te beperken.

De veerkracht van de eengemaakte markt versterken

In het eerste jaarverslag over de eengemaakte markt wordt onder meer ingegaan op de gevolgen van de crisis voor de eengemaakte markt en voor Europese ondernemingen, ook voor industriële ecosystemen en kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). Ook wordt gekeken naar de vooruitgang die is geboekt bij het aanpakken van de belangrijkste belemmeringen voor de eengemaakte markt.

Op basis van de analyse en de nuttige lessen bevestigt de Commissie haar toezegging om na te gaan hoe de veerkracht van de eengemaakte markt kan worden versterkt. Dit omvat het noodinstrument voor de eengemaakte markt, dat een structurele oplossing moet bieden om de beschikbaarheid en het vrije verkeer van personen, goederen en diensten bij mogelijke toekomstige crises te waarborgen.

In het document wordt ook gewezen op de belangrijke rol van de taskforce voor de handhaving van de eengemaakte markt, die in maart 2020 in het kader van de industriestrategie werd opgericht als forum op hoog niveau waar de Commissie en de lidstaten samen zoeken naar oplossingen om belemmeringen voor de eengemaakte markt aan te pakken.

Er zullen inspanningen worden geleverd om de beperkingen en belemmeringen aan te pakken die zijn vastgesteld in het verslag over belemmeringen voor de eengemaakte markt van 2020. De Commissie zal met name nagaan of het mogelijk is normen vast te stellen op het gebied van zakelijke diensten en de praktische uitvoering van de detachering van werknemers te verbeteren. Ook zal worden gefocust op de wisselwerking tussen goederen en diensten in alle ecosystemen en de rol van doeltreffend markttoezicht door nationale autoriteiten om niet-conforme producten aan te pakken.

Specifieke initiatieven ter bestrijding van betalingsachterstanden, zoals het toekomstige Waarnemingscentrum voor betalingsachterstand, de mobilisering van investeringen in kmo's via het venster kmo's van InvestEU, en een nieuw publiek-privaat IPO-fonds ter ondersteuning van kmo's en midcaps, om te zorgen voor een betere toegang tot aandelenfinanciering, zullen ook bijdragen tot een verbetering van de solvabiliteit van kmo's. Deze maatregelen zullen het herstel van de eengemaakte markt bevorderen en het concurrentievermogen en de veerkracht van de EU-industrie versterken.

De strategische afhankelijkheden van de EU verminderen

In de industriestrategie van maart 2020 werd benadrukt hoe belangrijk het is de open strategische autonomie van de EU te versterken en de afhankelijkheid van derde landen voor een aantal specifieke producten, infrastructuur en technologieën van strategisch belang te verminderen. De COVID-19-crisis heeft aangetoond hoe belangrijk het is om een betere prognose te maken van de huidige en toekomstige strategische afhankelijkheden.

In het werkdocument van de diensten van de Commissie over strategische afhankelijkheden dat samen met de geactualiseerde industriestrategie is gepubliceerd, heeft de Commissie een op handelsgegevens gebaseerde analyse uitgevoerd die eerste inzichten biedt. Van de 5 200 producten die in de EU worden ingevoerd, worden in de analyse 137 producten (6 % van de totale waarde van in de EU ingevoerde goederen) aangewezen in gevoelige industriële ecosystemen waarvan de EU sterk afhankelijk is. Ongeveer de helft daarvan is afkomstig uit China. Deze producten hebben voornamelijk betrekking op energie-intensieve industrieën (zoals grondstoffen) en gezondheids-ecosystemen (zoals werkzame farmaceutische bestanddelen) of andere producten die relevant zijn om de groene en digitale transitie te ondersteunen.

Van deze producten worden 34 producten als kwetsbaarder beschouwd gezien hun mogelijk geringe potentieel voor verdere diversificatie en vervanging door EU-productie. Deze analyse omvat zes grondige studies over grondstoffen, batterijen, werkzame farmaceutische bestanddelen, waterstof, halfgeleiders en cloud- en spitstechnologieën. Uit de analyse komen ook uitdagingen en afhankelijkheden op het gebied van geavanceerde technologieën naar voren.

Wat verdere stappen betreft, wordt in de geactualiseerde industriestrategie herhaald dat de Commissie wil blijven samenwerken met de lidstaten en de industrie, via onder meer het Industrieforum, om haar analyse te verdiepen en de vastgestelde strategische afhankelijkheden aan te pakken. Zoals uiteengezet in de toetsing van het handelsbeleid, zal worden voortgewerkt aan de diversifiëring van de internationale toeleveringsketens en internationale partnerschappen met gelijkgezinden.

Bovendien werd in de geactualiseerde industriestrategie opnieuw bevestigd dat de Commissie industriële allianties steunt op strategische gebieden waar zij het beste instrument zijn om activiteiten te versnellen die anders niet zouden worden ontwikkeld. De Commissie heeft met name aangekondigd dat zij bezig is met de oprichting van twee allianties: één voor processoren en halfgeleidertechnologieën en één voor industriële gegevens, edge en cloud. Er wordt ook nagedacht over een alliantie op het gebied van ruimtelanceersystemen en een alliantie ter bevordering van een emissievrije luchtvaart, die beide geheel complementair zijn met de alliantie voor hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen, die momenteel wordt overwogen.

Volgens de geactualiseerde industriestrategie zal de Commissie ook een strategie voor normering presenteren zodat er een assertiever standpunt kan worden ingenomen op het gebied van Europese en internationale normering, in lijn met de Europese strategische belangen en waarden. Ondanks de technische aard, is normering een zeer strategische bezigheid. Normen zorgen voor interoperabiliteit tussen verschillende apparaten en diensten, verlagen aanpassingskosten, nemen handelsbelemmeringen weg, helpen bedrijven toegang te krijgen tot markten en vergemakkelijken de toepassing van nieuwe technologieën en producten. Bovendien kunnen normen een belangrijke rol spelen bij het bevorderen van het concurrentievermogen en het technologisch leiderschap van de EU, met name op nieuwe gebieden waarop de EU, alleen of in samenwerking met gelijkgestemde partners, het internationale systeem kan beïnvloeden.

De aangekondigde richtsnoeren inzake strategische overheidsopdrachten kunnen verder bijdragen tot de diversificatie van het leveranciersbestand en tot de versterking van de waardeketens van de EU in een mondiale context.

Samen met de geactualiseerde industriestrategie heeft de Commissie ook een rechtsinstrument voorgesteld om de potentieel verstorende effecten van buitenlandse subsidies op de eengemaakte markt aan te pakken. Dit instrument kan een sleutelement zijn omdat het gericht is op de externe dimensie van het gelijke speelveld, waardoor het zal bijdragen tot de bevordering van een eerlijke en concurrerende eengemaakte markt.

Tot slot moeten de initiatieven die in de geactualiseerde industriestrategie uiteen worden gezet, ook worden gezien in de bredere context van acties die door derde landen worden overwogen. Zo zijn de VS bezig met een evaluatie van hun toeleveringsketens, waarbij de nadruk ligt op batterijen, halfgeleiders, werkzame farmaceutische bestanddelen en zeldzame aardmetalen, en zes industriële bases¹. De G7 buigt zich ook over de kwetsbaarheden van de mondiale toeleveringsketen als onderdeel van een nieuw actieplan voor economische veerkracht van de G7.

De dubbele transitie versnellen

De pandemie heeft de snelheid en de omvang van de groene en digitale transitie beïnvloed. Om de businesscase voor de transities en de voorspelbaarheid ervan – de voorwaarden voor weloverwogen beleggingsbeslissingen – te versterken, heeft de industrie behoefte aan een samenhangend regelgevingskader, toegang tot capaciteit en infrastructuur (met inbegrip van digitale infrastructuur), toegang tot financiering (met een sterke nadruk op eigenvermogensinstrumenten en de noodzaak om het ecosysteem voor durfkapitaal te verbeteren), toegang tot grondstoffen en koolstofvrije energie, en de juiste vaardigheden.

Tegen deze achtergrond bevat de geactualiseerde industriestrategie een eerste analyse van de uitdagingen waarmee de veertien industriële ecosystemen worden geconfronteerd en van de transformatieve initiatieven die reeds zijn genomen. Deze analyses kunnen belangrijke input leveren voor de gezamenlijke totstandbrenging, in partnerschap met de industrie, overheden, sociale partners en andere belanghebbenden, van de zogenoemde transitietrajecten voor de industriële ecosystemen.

Er is ook behoefte aan het creëren en verdiepen van markten voor groene producten en aan het stimuleren van investeringen. De investeringen uit NextGenerationEU, waar de Raad Concurrentievermogen afgelopen februari over sprak, zullen kansen bieden om onze economieën structureel te veranderen. Meerlandenprojecten, industriële allianties, Europese partnerschappen en andere instrumenten kunnen een belangrijke rol spelen in het vooruitbrengen van de dubbele transitie.

¹ Defensie, gezondheid, ICT, energie, vervoer en agrovoeding. Zie: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/02/24/executive-order-on-americas-supply-chains/>.

Toegang tot kritieke grondstoffen

De geactualiseerde industriestrategie waarin de strategische afhankelijkheden en capaciteiten van de EU in kaart worden gebracht, legt bloot hoe afhankelijk de EU is van de grondstoffenvoorziening uit derde landen.

Het EU-actieplan inzake kritieke grondstoffen² bevat tien acties om veerkracht en open strategische autonomie op te bouwen en tegelijkertijd de ecologische en sociale gevolgen van het gebruik van hulpbronnen te verminderen. Voor het welslagen van het EU-actieplan is het van cruciaal belang dat de lidstaten zich bewust zijn van hun eigen strategische afhankelijkheid van kritieke grondstoffen, onder meer bij het gebruik van die grondstoffen door downstreamindustrieën, en dat zij zich actief betrokken tonen. Zeldzame aardmetalen behoren tot de meest urgente actiegebieden. Ze zijn van essentieel belang voor de productie van de permanente magneten in verschillende industriële ecosystemen, met name in de automobielsector, de duurzame-energiesector en de defensie-industrie³.

De bijna volledige afhankelijkheid van één bron voor de levering en raffinage van zeldzame aardmetalen en de recycling van magneten (China) kan worden gezien als een strategisch risico dat niet alleen de EU, maar ook de VS, Japan, het VK, Canada, Australië, India en andere landen versneld willen aanpakken.

Er zijn investeringen nodig en de Europese alliantie voor grondstoffen heeft een investeringspijplijn voorbereid die zou kunnen helpen de aanzienlijke afhankelijkheden van grondstoffen te verminderen. Om dit te doen slagen, moeten downstreamfabrikanten echter voorzien in een markt.

² COM (2020) 474 van 3 september 2020.

³ 95 % van de elektrische voertuigen gebruikt permanente magneten, windturbines bevatten gemiddeld 600 kg permanente magneten per MW. De defensie-industrie gebruikt slechts in beperkte mate permanente magneten, maar het gaat daarbij wel om hoogwaardige en moeilijk te vervangen magneten.

Momenteel is de binnenlandse winning van zeldzame aardmetalen bijna nihil. Het EU-actieplan roept lidstaten en regio's op om beter gebruik te maken van binnenlandse hulpbronnen door projecten op het gebied van de winning van kritieke grondstoffen, verwerking en afvalvalorisatie in kaart te brengen die uiterlijk in 2025 operationeel kunnen zijn (bijvoorbeeld via relevante investeringen in de nationale herstel- en veerkrachtplannen). Binnenlandse winning kan in 2030 voldoen aan 20 % van de jaarlijkse vraag in de EU⁴.

De Commissie heeft voorgesteld strategische partnerschappen aan te gaan met grondstofrijke landen om de externe bevoorrading te diversifiëren en onderhandelt al met Canada en Oekraïne. Ook andere regio's, zoals de Westelijke Balkan, zijn belangrijk. Servië beschikt over grote voorraden lithium, boraten en andere kritieke grondstoffen en heeft bevestigd belangstelling te hebben voor de ontwikkeling van een strategisch partnerschap met de EU. De Commissie overweegt voorts strategische partnerschappen aan geïnteresseerde landen in Afrika voor te stellen om hen te helpen toegevoegde waarde te creëren in de mijnbouwsector als motor voor economische en sociale ontwikkeling.

Er zij nogmaals op gewezen dat de andere mondiale spelers ook naar deze landen kijken om hun aanbod kritieke mineralen veilig te stellen. Het is daarom van essentieel belang dat de lidstaten en Europese bedrijven zich actief inzetten voor deze strategische partnerschappen.

Discussiepunten:

- 1. Welke drie elementen van de geactualiseerde industriestrategie moeten prioriteit krijgen in termen van beleidsmaatregelen die op korte/middellange termijn moeten worden vastgesteld? Welke drie elementen worden, gezien de sleutelrol van de interne markt, van bijzonder belang geacht voor het nieuwe noodinstrument voor de eengemaakte markt?*
- 2. Zullen afhankelijkheden van kritieke grondstoffen een gevaar vormen voor investeringen in de omvang en het tempo die nodig zijn om de groene en digitale transitie daadwerkelijk in gang te zetten? Welke investeringen in de grondstoffenwaardeketen zijn de lidstaten voornemens te ondersteunen door middel van particuliere investeringen, de herstel- en veerkrachtfaciliteit, EU-fondsen en/of staatssteun?*

⁴ ERMA-berekeningen: Tot nu toe heeft de ERMA 14 binnenlandse projecten in kaart gebracht die 7 000 ton magneten zouden kunnen leveren in 2030 en aan 20 % van de jaarlijkse vraag in de EU zouden kunnen voldoen.